

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m.

I en till riksdagen den 20 december 1957 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, 1958: 9, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Beträffande utredningen i förevarande ärenden får utskottet, i den mån ej härför redogöres i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

1:o

Skälby 5¹ i Uppsala län

Domänstyrelsen (skr. 11/10 1957) hemställer, att kronoegendomen förra löjtnantsbostället 2 mantal Skälby 5¹ i Stockholms-Näs socken, Uppsala län, försäljes till egendomens arrendator Algot Thorin på vissa angivna villkor.

Beträffande egendomens beskaffenhet meddelas i huvudsak följande.

Egendomen innehåller omkring 68 ha, varav 25,5 ha åker och tomt, 10,5 ha äng och betesmark, 30,5 ha produktiv skogsmark samt 1,5 ha annan mark. Av byggnaderna är manbyggnad och arbetarbostad — uppförda 1948 resp. 1949 — i gott skick, ekonomibyggnaderna däremot i mindre gott stånd. Taxeringsvärdet jämlikt 1957 års allmänna fastighetstaxering utgör 102 600 kr., varav egenligt jordbruksvärde 63 200 kr., skogsmarksvärde 2 900 kr. samt värde å växande skog 36 500 kr.

Saluvärdet å egendomen har uppskattats till 141 400 kr., varav 77 400 kr. för inägorna och 64 000 kr. för skogen, 3 030 m³sk. Vid skogsvärderingen har undantagits en särskild utstämpling om 477 m³sk med ett beräknat värde av 22 400 kr.

De i ärendet hörda myndigheterna tillstyrker, att egendomen säljes till arrendatorn för 141 400 kr.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot försäljningsförslaget.

Utskottet. Det framlagda försäljningsförslaget möter ingen invändning från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Skälby 5¹ i Stockholms-Näs socken, Uppsala län, må säljas till egendomens arrendator Algot Thorin för en köpeskillning av

141 400 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o

Markestad Axels- och Norrgård 1¹ i Jönköpings län

Domänstyrelsen (skr. 26/10 1957) hemställer, att kronoegendomen förra skvadronchefsostället Markestad Axels- och Norrgård 1¹ i Höreda socken, Jönköpings län, försäljes till egendomens arrendator Sigurd Jönsson på vissa angivna villkor.

Beträffande egendomens beskaffenhet meddelas i huvudsak följande.

Egendomen omfattar totalt ungefärligen 115 ha, varav 40 ha tomt, trädgård och åker, 6 ha kulturbete, 12 ha naturlig äng, 49 ha produktiv skogsmark samt 8 ha övrig mark. Endast omkring 2 ha av åkern är täckdikade. Byggnaderna är i mindre gott skick och motsvarar icke längre tidens krav, ehuru vissa förbättringsarbeten utförts av egendomens nuvarande arrendator. Jämlikt 1957 års allmänna fastighetstaxering utgör taxeringsvärdet för inägorna 101 000 kr. Skogsmarken med växande skog är samtaxerad med, förutom annan kronan tillhörig skogsmark, kronoparken Ryningsholm i samma socken.

Inägorna har saluvärderats till 103 000 kr. och skogen, med en virkeskvantitet av i runt tal 5 550 m³sk, har åsatts ett värde av 98 500 kr.

Försäljningsförslaget har av i ärendet hörda myndigheter och *departementschefen* lämnats utan erinran.

Utskottet. Utskottet biträder försäljningsförslaget och hemställer sålunda, att riksdagen må medgiva, att kronoegendomen Markestad Axels- och Norrgård 1¹ i Höreda socken, Jönköpings län, må säljas till egendomens arrendator Sigurd Jönsson för en köpeskilling av 201 500 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

3:o

Granbäck 2¹ i Jönköpings län

Domänstyrelsen (skr. 7/12 1956) hemställer, att 2 områden om ca 9,6 resp. 0,15 ha av kronoegendomen Granbäck 2¹ i Bankeryds socken, Jönköpings län, säljes på vissa villkor till Jönköpings stad.

Rörande egendomens beskaffenhet och bakgrunden till den föreslagna försäljningen meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är belägen 5 km norr om Jönköping vid järnvägen Nässjö—Falköping. Arealen uppgår till ungefärligen 111 ha, varav omkring 47 ha utgör inägor samt återstående 67 ha skogsmark.

Försäljningsfrågan aktualiserades genom en av staden i skrivelse den 19 mars 1954 gjord anhållan att för anläggande av ett nytt vattenverk — »Häg-

gebergsverket» — få från förenämnda egendom inköpa 2 områden, det ena om ungefärligen 9,5 ha, avsett för huvudanläggning med tillfart, samt det andra om ungefärligen 0,15 ha, avsett för råvattenpumpstation.

I fråga om saluvärderingen av ifrågavarande områden — som upplåtits med nyttjanderätt för staden — har framlagts olika förslag. Sålunda har staden i juli 1954 såsom försäljningsvärde för områdena föreslagit ungefärligen 17 000 kr. Vid en särförsäljning av dessa områden har dock staden »med hänsyn till de fördelar för vattenverket, vilka är förknippade med den föreslagna förläggningen», erbjudit sig att erlægga ett högre pris, förslagsvis 28 000 kr. för det större samt 600 kr. för det mindre området.

Styrelsens lokalförvaltning har — efter att ha tagit del av stadens värderingsförslag — framställt erinringar mot däri tillämpad värderingsmetod. Enligt jägmästarens förslag borde områdena åsättas ett värde av 105 000 kr.

Överlantmätaren i länet har såsom av domänstyrelsen tillkallad sakkunnig funnit att värdet uppgick till 61 000 kr. Han har vid värderingen, efter att ha införskaffat uppgifter från länsbostadsnämnden, åsatt marken ett värde av 60 öre per m².

Domänstyrelsen har funnit överlantmätarens förslag, ehuru med någon justering uppåt, sannolikt motsvara det mest rättvisande saluvärdet. På grund härav har styrelsen i skrivelse den 10 december 1954 framlagt förslag angående försäljning till staden av här avsedda båda områden om resp. ungefärligen 9,6 ha — ifrågavarande område har befunnits innehålla något större areal än den av staden ursprungligen angivna — samt 0,15 ha för en köpeskillning av tillhoppa 75 000 kr. jämte ersättning med 13 200 kr. för å marken växande skog. Att skogen — ehuru i realiteten överlåten jämlikt förut omförmälda nyttjanderättsavtal — medtagits i förslaget sammanhängande enligt styrelsen med att ersättningen för densamma av kamerala skäl i detta fall bör redovisas såsom del av köpeskillningen vid markförsäljningen. Enligt styrelsen är ersättningen dessutom ännu ogulden. Försäljningsförslaget — som godkänts av stadsfullmäktige i Jönköpings stad — förutsätter, att den för ledningar avsedda marken inom egendomen upplåtes med nyttjanderätt genom särskild överenskommelse, vilken eventuellt intages i ett blivande köpekontrakt.

Övriga i ärendet hörda myndigheter, däribland distriktsingenjören för vatten och avlopp, har tillstyrkt domänstyrelsens försäljningsförslag.

Departementschefen har ävenledes lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet ansluter sig till det av Kungl. Maj:t framlagda försäljningsförslaget och hemställer sålunda,

att riksdagen må medgiva, att ifrågavarande områden om cirka 9,6 respektive 0,15 hektar av kronoegendomen Granbäck 2¹ i Bankeryds socken, Jönköpings län, må säljas till Jönköpings stad för en köpeskillning av tillhoppa 88 200 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

4:o

Stadsägorna nr 204, 205 och 206 i Mariannelunds köping, Jönköpings län

Domänstyrelsen (skr. 22/11 1957) hemställer, att stadsägorna nr 204, 205 och 206 i Mariannelunds köping, Jönköpings län — med undantag av ett för skogsarbetarbostad disponerat, under domänstyrelsens förvaltning hörande tomtområde — säljes till köpingen under vissa angivna villkor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Ifrågavarande stadsägor omfattar, med angivna undantag, 23,7 ha mark och 10 ha vatten. Av marken utgöres 61 090 m² av tomtmark, 104 550 m² av parkmark, 37 230 m² av gatumark, 7 100 m² av elektriska kraftledningsgator och 27 100 m² av odisponerat område.

Bostadsstyrelsen har under hösten 1956 saluvärderat stadsägomarken till 62 500 kr. Mark för gator och kraftledningar samt parkmark har därvid icke åsatts något saluvärde.

Domänstyrelsen har icke velat godtaga bostadsstyrelsens värdering, bl. a. med hänsyn till att parkmarken bedömts sakna saluvärde. På styrelsens uppdrag har *jägmästare Hellström* på styrelsens markvärderingskontor verkställt en ny saluvärdering. Enligt denna utgör markpriset vid försäljning till köpingen 102 800 kr., motsvarande ett medelpris av 42 öre per m². Köpingen har därvid tillgodoräknats 3 070 kr., utgörande tidigare inbetald ersättning för disponerad vägmark. Förutom markpriset, 102 800 kr., skall köpingen enligt Hellströms förslag betala 30 000 kr. för växande skog.

Det av Hellström uppgjorda värderingsförslaget har biträtts av *domänstyrelsen*, som sålunda föreslagit att stadsägorna i fråga skall — med undantag av tomt för en skogsarbetarbostad — säljas till köpingen för 132 800 kr.

Departementschefen har tillstyrkt domänstyrelsens av köpingen godkända försäljningsförslag.

Utskottet. Från utskottets sida föranleder Kungl. Maj:ts förslag ingen erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att stadsägorna nr 204, 205 och 206 i Mariannelunds köping, Jönköpings län, må — med angivet undantag — säljas till köpingen för en köpeskilling av 132 800 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

5:o

Malingsbo 1³ och 1⁴ i Kopparbergs län

I en den 5 mars 1951 dagtecknad ansökning har *Malingsbo kyrkoråd* anhållit, såvitt nu är i fråga, att församlingens äganderätt till de markområden, där församlingens kyrka och kyrkogård är belägna, måtte bekräftas och

gränserna för dessa områden fastställas. Som stöd för framställningen har kyrkorådet anfört i huvudsak följande.

Såsom framgår av ett sockenstämmoprotokoll den 17 mars 1861 tog bruksledningen å Malingsbo bruk samma år initiativ till att Malingsbo kapellförsamling skulle avskiljas från Söderbärke för att bilda eget pastorat, vilket skedde den 1 maj 1863. Brukets ägare skänkte därvid — utan närmare angivna gränser — de markområden, där kyrka och kyrkogård är belägna, till församlingen. Emellertid blev detta markförvärv aldrig avstyckat och lagfaret. När bruket sedermera såldes till kronan, bevakades ej församlingens rätt, och i köpebrevet nämndes intet om att dessa områden skulle tillhöra församlingen.

Församlingen har nu beslutat att utvidga sin kyrkogård samt att renovera sin kyrka och i samband därmed planera området runt kyrkan.

Kammarkollegiet har efter att bl. a. ha åberopat angivna sockenstämmo-protokoll den 17 mars 1861 funnit, att församlingen borde anses med äganderätt besitta de områden, varå kyrka och kyrkogård är belägna, samt att församlingens rätt till dessa områden borde bekräftas av Kungl. Maj:t.

Domänstyrelsen har för sin del inte haft något att erinra mot att församlingens äganderätt till de numera avstyckade och med Malingsbo 1³ och 1⁴ betecknade områdena bekräftas.

Departementschefen har anfört följande.

»Utredningen i ärendet visar, att de områden av fastigheten Malingsbo 1³, där Malingsbo kyrka och kyrkogård är belägna, ursprungligen upplåtits till församlingen med äganderätt. Församlingens äganderätt har emellertid aldrig i laga form fastställts och ej heller har förbehåll härför gjorts vid senare överlåtelse av fastigheten till kronan. I likhet med domänstyrelsen har jag icke något att erinra mot att församlingen nu även formellt tillförsäkras äganderätten till ifrågavarande områden, vilka numera blivit avstyckade och åsatta registerbeteckningarna Malingsbo 1³ och 1⁴. Detta bör lämpligen ske i form av en överlåtelse utan vederlag. För överlåtelsen torde emellertid erfordras riksdagens medgivande.»

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning göra erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att fastigheterna Malingsbo 1³ och 1⁴ i Malingsbo socken, Kopparbergs län, må utan vederlag överlätas till Malingsbo församling.

Stockholm den 4 mars 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Anderberg, Nord, Sigfrid Larsson, Bertil Andersson, Nils Hansson*, Hermansson, Gunnar Berg, Kristiansson och Yngve Nilsson;

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Andersson i Hyssna, Jonsson i Strömsund, Lindström, Jönsson i Gälds Köpinge, Rimås*, Franzén i Motala, Nilsson i Lönsboda, Nilsson i Bästekille och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.